

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра бізнесу та управління персоналом

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Бізнес-планування

вибіркова

Освітньо-професійна програма:	Економіка та організація бізнесу
Спеціальність:	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська
Розробники:	Кифяк Вікторія Іванівна, доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, к.е.н, доцент

Профайл викладача:	http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-ekonomiky-pidpryyemstva-ta-up/kolektyv-kafedry/kyfyak-viktoriya-ivanivna
Контактний тел.:	509-464
E-mail:	v.kyfyak@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle:	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3766
Консультації:	очні консультації – за попередньою домовленістю он-лайн консультації – згідно з графіком

1. Анотація навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна призначена для поглиблення здобувачами теоретичних і практичних знань з засвоєння здобувачами теоретичних основ бізнес-планування; обґрунтування функцій та визначення змісту процесу бізнес-планування; формування навичок комплексного підходу до організації бізнесу; опанування форм, методів і процесу бізнес-планування; формування у здобувачів творчого підходу до розробки окремих складових бізнес-плану.

Дисципліна «Бізнес-планування» належить до блоку вибірових освітніх компонент, запропонованих здобувачам освітньої програми «Економіка та організація бізнесу» першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

2. Мета навчальної дисципліни: поглибити теоретичні та практичні навички у сфері бізнес-планування, а також сформувані професійні навички щодо складання бізнес-плану та обґрунтування фінансово-економічної ефективності бізнес-ідей. Вивчення цієї вибіркової дисципліни дозволить здобувачам набуті додаткових загальних і фахових компетентностей, які розширяють їхні можливості для професійної самореалізації, зокрема при створенні та організації власного бізнесу.

3. Пререквізити.

Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Бізнес-планування», – це «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Економіка бізнесу», «Підприємництво та власний бізнес».

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 076 «Підприємництва, торгівля та біржова діяльність» (освітня програма «Економіка та організація бізнесу») вивчення дисципліни «Бізнес-планування» сприяє формуванню таких компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Спеціальні компетентності

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

СК 12. Здатність застосовувати навички планування та обґрунтовувати бізнес-плани, інноваційно-інвестиційні проекти, стратегію економічної діяльності

СК 13. Здатність мати навички розроблення та управління проектами; розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідні економічні рішення для підвищення ефективності діяльності суб'єктів бізнесу.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

ПРН 21. Використовувати відповідний науково-методичний інструментарій для бізнес-аналізу та обґрунтування на його основі економічних рішень щодо розвитку підприємств у різних сферах економіки.

ПРН 22. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для проектного аналізу, розробки та обґрунтування стратегії розвитку підприємства, інвестиційних, інноваційних проектів і бізнес-планів.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підго-товки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	II	IV	3	90	2	30	15	-	-	45	-	залік
заочна	II	IV	3	90	2	8	4	-	-	78	-	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усьо- го	у тому числі					усьо- го	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи бізнес-планування													
Тема 1. Значення і сутність бізнес-планування у підприємництві	9	3	2	-	-	4	9	1	-	-	-	-	8
Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану	9	3	1	-	-	4	9	1		-	-	-	8
Тема 3. Структура, алгоритм розробки та оформлення бізнес-плану	9	3	2	-	-	4	9	1	1	-	-	-	7
Тема 4. Характеристика продукту та аналіз ринку в бізнес-плануванні	9	3	2	-	-	5	9	1	-	-	-	-	8
Тема 5. План маркетингу як складова бізнес-плану	9	3	1	-		5	9	-	1	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	45	15	8	-	-	22	45	4	2	-	-	-	39
Змістовий модуль 2. Компонентна структура бізнес-планування													
Тема 6. Виробничий план	9	3	1	-	-	5	9	1	-	-	-	-	8
Тема 7. Організаційний план	9	3	1	-	-	5	9	-	1	-	-	-	8
Тема 8. Фінансова складова бізнес-планування. Фінансові показники ефективності проєкту	9	3	1	-	-	5	9	1	-	-	-	-	8
Тема 9. Оцінка ризиків	9	3	2	-	-	4	9	1	-	-	-	-	8
Тема 10. Презентація бізнес-плану	9	3	2	-	-	4	9	1	1	-	-	-	7
Разом за змістовим модулем 2	45	15	7	-	-	23	45	4	2	-	-	-	39
Усього годин	90	30	15	-	-	45	90	8	4	-	-	-	78

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Бізнес-планування». Оподаткування підприємницької діяльності» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій.

№ п/п	Назва теми
1	Тема 1. Значення і сутність бізнес-планування у підприємстві Завдання для СРС: 1. Відмінність бізнес-плану від техніко-економічного обґрунтування, доцільність складання цих документів. 2. Взаємозв'язок та взаємообумовленість бізнес-плану і статуту підприємства. 3. Дотримання принципів, використання методів та джерел інформації залежно від розробки бізнес-плану нового підприємства, діючого підприємства, створення окремого стратегічного підрозділу чи започаткування нового виду діяльності підприємством. 4. Доцільність розробки бізнес-плану підприємства в умовах планової та ринкової економік; відмінності у функціях бізнес-плану.
2	Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану Завдання для СРС: 1. Доцільність проведення зовнішнього та внутрішнього аналізу у процедурі розробки бізнес-плану підприємства. 2. Джерела формування та методи оцінки зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на реалізацію бізнес-проекту. 3. Місце, роль та доцільність розробки таких компонент підготовчої стадії складання бізнес-плану, як: SWOT-аналіз, місія та цілі підприємства (реалізації бізнес-проекту). 4. Взаємообумовленість показників ефективності та ризику реалізації підприємницького проекту із обґрунтуванням стратегії та тактики його реалізації
3	Тема 3. Структура, алгоритм розробки та оформлення бізнес-плану Завдання для СРС: 1. Відмінності у структурі та обсягах бізнес-плану виробничого, торговельного та підприємства сфери послуг. 2. Обов'язкові розділи та елементи бізнес-плану залежно від цілей його розробки: залучення інвестицій, одержання банківського кредиту, моделювання системи управління підприємством. 3. Доцільність зміни структури бізнес-плану у таких випадках: бізнес-проект потребує значних інвестицій; товар (послуга) є принципово новим; продукція є промислового призначення. 4. Обґрунтуйте доцільність (обов'язковість) кожного з обов'язкових розділів оптимального бізнес-плану. 5. Доведіть логіку послідовності написання розділів бізнес-плану. 6. Обґрунтуйте обов'язковість дотримання основних вимог щодо оформлення бізнес-плану як документа.
4	Тема 4. Характеристика продукту та аналіз ринку в бізнес-плануванні Завдання для СРС: 1. Теоретичні засади та методика побудови графіків життєвого циклу підприємства та життєвого циклу продукції (послуги). 2. Методика та показники оцінки рівня конкуренції на ринку. 3. Методика проведення сегментації ринку. 4. Методика прогнозування обсягів реалізації продукції (надання послуг).
5	Тема 5. План маркетингу як складова бізнес-плану Завдання для СРС: 1. Обґрунтування доцільності та обсягів витрат на маркетинг.

№ п/п	Назва теми
	2. Взаємообумовленість стратегії маркетингу, витрат на маркетинг та кінцевих результатів ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. 3. Доцільність розподілу витрат на маркетинг у таких пропорціях: 70% - витрати на рекламу; 25% - витрати на заходи зі стимулювання збуту; 5% - витрати на проведення маркетингових досліджень. 4. Переваги та недоліки типової форми відображення прогнозу продаж продукції (надання послуг).
6	Тема 6. Виробничий план Завдання для СРС: 1. Характеристика табличних форм, які використовуються у «Виробничому плані». 2. Доцільність застосування методів встановлення норм ресурсного забезпечення бізнес-проекту. 3. Інформаційна база планування потреби у ресурсному забезпеченні. 4. Переваги та недоліки методів планування потреби в основних засобах, оборотних активах, персоналі. 5. Методика планування індикативних обмежень обсягів господарської діяльності підприємства.
7	Тема 7. Організаційний план Завдання для СРС: 1. Переваги та недоліки організаційно-правових форм підприємств в Україні. 2. Доцільність прийняття рішення про застосування спрощеної системи оподаткування або нетрадиційних (змішаних) організаційно -правових форм бізнесу. Відображення цієї інформації у бізнес-плані. 3. Джерела інформації щодо нормативно -правової бази підприємництва та правил проходження дозвільних процедур в Україні. 4. Характеристика типів організаційних структур управління. Доцільність обрання залежно від виду діяльності підприємства. 5. Доцільність складання календарного плану -графіку реалізації проекту (до моменту початку його реалізації).
	Тема 8. Фінансова складова бізнес-планування. Фінансові показники ефективності проекту. Завдання для СРС: 1. Взаємозв'язок «Фінансово плану» та попередніх розділів бізнес-плану у контексті формування інформаційного поля бізнес-плану. 2. Переваги та недоліки джерел залучення фінансових ресурсів на підприємство. 3. Джерела залучення фінансових ресурсів: вплив на зміст та структуру бізнес -плану, зокрема на фінансові показники. 4. Доцільність розробки табличних форм «Фінансового плану». Період планування фінансових коефіцієнтів та розрахунків у табличних формах. 5. Інформаційна база планування критичних обмежень обсягів господарської діяльності підприємства.
	Тема 9. Оцінка ризиків Завдання для СРС: 1. Вагомість впливу ризиків на підприємницьку діяльність. 2. Переваги та недоліки методів оцінки рівня ризику 3. Доцільність створення відділу системи управління ризиками реалізації підприємницьких проектів. 4. Доцільність витрат на страхування як способу зниження ризиків підприємства. Гранично допустимий рівень витрат підприємства на страхування ризиків. 5. Вплив інфляції на методику оцінки рівня ризику функціонування (реалізації проектів) підприємства.
	Тема 10. Презентація бізнес-плану Завдання для СРС: 1. Взаємозв'язок «Фінансово плану» та попередніх розділів бізнес-плану у контексті формування інформаційного поля бізнес-плану.

№ п/п	Назва теми
	2. Переваги та недоліки джерел залучення фінансових ресурсів на підприємство. 3. Джерела залучення фінансових ресурсів: вплив на зміст та структуру бізнес-плану, зокрема на фінансові показники. 4. Доцільність розробки табличних форм «Фінансового плану». Період планування фінансових коефіцієнтів та розрахунків у табличних формах. 5. Інформаційна база планування критичних обмежень обсягів господарської діяльності підприємства

6. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)

МН2 – практичні методи (практичні або лабораторні роботи)

МО3 – бізнес-кейси (індивідуальні або командні)

МН4 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

МН6 – комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебінари тощо)

МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни

Форми та методи оцінювання

МО3 – захист бізнес-кейсів, результатів досліджень

МО4 – аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті

МО5 – презентації результатів виконання завдань

МО6 – оцінювання завдань лабораторних робіт

МО7 – підсумковий контроль – залік

МО11 – інші види індивідуальних та групових завдань

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальна оцінка знань студента під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання задач), виконанні завдань для самостійної роботи, підготовці есе – 5 балів.

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного і модульного контролю та результатів заліку (як можливість отримання додаткових балів, якщо набрані протягом семестру бали не влаштовують студентів). У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 50 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 50 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

З навчальної дисципліни «Бізнес-планування» проводиться семестровий залік. Здобувач отримує завдання, що містить теоретичне питання з дисципліни, тестові завдання, глосарій і виробничу ситуацію.

При виставленні балів за самостійну роботу оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових тем, самостійне опрацювання тем, опрацювання завдань.

- При виставленні балів за індивідуальне завдання оцінюються: підготовка бізнес-плану, підготовка презентації бізнес-плану.
- Якщо здобувач не здав роботи з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на їх здачу з дозволу зав. кафедри (за заявою).
- Оцінка за залік формується із суми відповідей здобувачів на 3 основні запитання та 2 практичних задач (по 10 балів за кожне запитання (завдання)), або, за вимогою – на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів).

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										ІНДЗ	Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

7.1 Основна:

1. Діагностика бізнес-проектів та бізнес-інжиніринг : навч. посібник / С.В. Ксьондз, В.І. Кифяк, В.В. Кіндзерський. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 400 с.
2. Вікторія КИФЯК. Бізнес-інжиніринг: інструкція для підприємців-початківців: методичні вказівки. Чернівці, Чернівецький нац. ун-т, 2021. 20 с.
3. Бланк С., Дорф Б. Священна книга стартапера. Як збудувати успішну компанію / пер. з англ. Н. Валецька. Київ : Наш формат, 2019. 512 с.
4. Варналій З. С. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці : Технодрук, 2019. 264 с
5. Должанський З. І. Бізнес-план: технологія розробки : навч. посіб. / З. І. Должанський, Т. О. Загорна. К. : ЦУЛ, 2019. 384 с.
6. Ries E. (2011). The Lean Startup. NY. : Crown Publishing Group, 320 p.
7. Bhargava R., Heeman W. (2017). The Startup Playbook: Founder-to-Founder Advice From Two Startup Veterans. Lioncrest, 420 p.
8. Бізнес-планування та управління проектами: навч. посіб. / за ред. П. Г. Ільчука. Львів: «Новий Світ-2000» 2018. 216 с

7.2 Додаткова:

1. Ватаманюк О. Бізнес-економіка: навчальний посібник. Видавництво Львівського національного університету імені Івана Франка, 2018, 324 с.
2. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника; д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
3. Орлова К.Є. Управління бізнесом: підручник. Житомир : Державний університет «Житомирський університет», 2019. 319 с.
4. Кудлай В.Г. Економіка і організація агробізнесу : Практикум. К. : КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2020. 211 с.
5. Інформаційні технології в бізнесі. Частина 1: Навч. посіб. / Шевчук І.Б., Старух А.І., Васків О.М. та ін.; за заг. ред. І.Б. Шевчук. Львів: Видавництво ННБК «АТБ», 2020. 455 с.
6. Непокупна Т. А., Шевченко Б. О. і Мащенко Д. О. Нетворкінгові комунікації у веденні бізнесу. 2021. Економічний форум. 1(2). с. 29-33. URL : doi: 10.36910/6775-2308-8559-2021-2-4.
7. Єльнікова Л.В., Брінь П.В. Методичні засади розробки класифікації бізнес-процесів. URL : http://www.kpi.kharkov.ua/archive/MicroCAD/2011/S23/МЕТОДИЧНІ_ЗАСАДИ.
8. Командровська В. Є., Морозенко О.Ю. Бізнес-процеси підприємства: сутність та методи удосконалення. URL : <http://jrnل.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/325>.
9. Синицина Г.А., Рачкован О.Д. Основи бізнесу та підприємницької діяльності : конспект лекцій / Г.А. Синицина, О.Д. Рачкован. Харків : ХДУХТ, 2019. 93 с
10. Долинчук С. Світ у 2021-му: чим бізнес допоможе вижити собі та планеті. Спецпроект Mind. URL: <https://mind.ua/publications/20220373-svit-u-2021-mu-chim-biznes-dopomozhe-vizhiti-sobi-ta-planeti>.
11. Підприємництво і бізнес-культура: навчальний посібник / Укладачі: Лаготюк В.О., Безродна С.М. – Чернівці, Видавничий дім «РОДОВІД» 2016. 158 с.
12. Рябоконт М. В. Створення екосистеми підтримки інноваційного підприємства на базі інжинірингових шлїл. *Інвестиції: практика та досвід*. Київ, 2019. № 13. С. 51-61.
13. Іртищева І. О., Тубальцева Н. П., Крамаренко І.С., Гришина Н. В., Сергійчук С.І. Економічний розвиток на засадах активізації малого підприємництва: історичні процеси та завдання управління. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 75–80.
14. Янковий О. Г., Грінченко Р. В. Використання бізнес-моделей як елементів бізнес-інжинірингу підприємств. *Бізнес-інформ*. 2018. №8. С. 70-75.

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна казначейська служба України – <http://www.treasury.gov.ua>
2. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй — <http://unstats.un.org/>
2. Міждержавний статистичний комітет Співдружності Незалежних Держав — <http://www.cisstat.com/>
3. Міжнародна асоціація зі статистики (IAOS) — <http://isi.cbs.nl/>
4. Міжнародний інститут статистики (ISI) — <http://isi.cbs.nl/>
5. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
6. Статистичний офіс Європейської співдружності — <http://europa.eu.int/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
3. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua

Фахові сайти для підприємців:

1. Автоматизоване управління бізнес-процесами підприємства. – URL : <http://inteltech.kiev.ua/uk/blogs/avtomatyzovane-upravlinnya-biznesprocesamy-pidpryyemstva>
2. Бізнес-процеси та документообіг. – URL : <http://www.intalev.ua/ua/services/bp/>
3. Комплексне управління бізнес-процесами. – URL : <http://www.kubp.com.ua>
4. ARIS community website. – URL : <http://www.ariscommunity.com>.
5. Business Process Model and Notation. – URL : <http://www.bpmn.org>.
6. ELMA BPM //. – URL : http://www.elma-bpm.ru/product/bpm/modeli_bisnes.html
7. IDEF, Integration DEFinition methods. – URL : <http://www.idef.com>.
8. ISO 9001:2000. Quality management systems – Requirements. – URL : http://www.iso.org/iso/catalogue_detail?csnumber=21823.